

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th September 2025

KASB-HUNAR TA'LIMIDA ROBOTOTEXNIKA ORQALI AMALIY KO'NIKMALARNI SHAKLLANTIRISH

Qahhorova Maftuna Baxtiyor qizi
Buxoro davlat pedagogika instituti Matematika
va informatika kafedrası o'qituvchisi

Annotasiya

Bugungi kunda ta'lim tizimida robototexnikaning o'z o'rni bor. Ushbu maqola kasb-hunar ta'limida robototexnika vositalaridan foydalanish orqali o'quvchilarda amaliy ko'nikmalarni shakllantirishning samaradorligini o'rganadi. Aralash uslubdagi tadqiqot dizayni asosida ikki bosqichli dizayn-asoslangan tadqiqot yondashuvi qo'llandi.

Kalit so'zlar: robototexnika, kasb-hunar ta'limi, amaliy ko'nikmalar, kompetensiya, Arduino, baholash rubrikasi.

Bugungi kunda kasb-hunar ta'limi bitiruvchilaridan jihozlar bilan ishlash, sensorika, dasturlash va tizimlarni integratsiyalash kabi amaliy kompetensiyalar talab qilinadi. Robototexnika — mexanika, elektronika, axborot texnologiyalari va boshqaruv tizimlarini birlashtirgan o'quv maydoni — mazkur kompetensiyalarni real jihozlar va muammolar asosida shakllantirishga imkon beradi. Ilmiy adabiyotlarda robototexnika o'quvchilarning muammo yechish, ijodkorlik va hamkorlikdagi ishini rag'batlantirishi ko'p bora ta'kidlangan (mas., Papert; Benitti; Mubin va hammuall.). Mazkur maqolada robototexnikani kasb-hunar ta'limi o'quv jarayoniga kiritishning metodik modeli, baholash vositalari va amaliy natijalari bayon etildi.

Materiallar va metodlar. Aralash uslubga tayanuvchi ikki siklli dizayn-asoslangan tadqiqot qo'llandi. 1-sikl: modulni loyihalash va pilot sinov; 2-sikl: tahlil asosida takomillashtirish va qayta sinov. Bunga sabab — real sinf sharoitida iterativ yaxshilash imkoniyati (“Iterativ yaxshilash” — darsni real sinfda o'tkazib ko'rib, kuzatishlardan kelib chiqib bosqichma-bosqich tuzatish va yana sinab ko'rish jarayonidir.)

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th September 2025

Tadqiqot kasb-hunar ta'limining texnika yo'nalishidagi guruhlarida o'tkazildi (o'quv yili o'rtasida, odatdagi dars jadvallarida). Ishtirokchilarning bazaviy elektronika/dasturlash savodxonligi turli darajada bo'lgani bois modul kirish qismi soddalashtirilgan tayyorgarlik blokidan boshlandi.

O'quv modulining tuzilmasi.

- **Davomiyligi:** 8–10 hafta (nazariya + amaliyot).

Asosiy bloklar:

1. Elektronika va xavfsizlik (ESD, quvvat, payvandlashsiz ulash, PPE),
2. Dasturlash asoslari (Arduino IDE / micro:bit, mantiqiy boshqaruv),
3. Sensorika va aktuatorlar (ultrasonik, infraqizil, chiziq datchiklari; servo/stepping),
4. Mexanik yig'ish (shassi, reduktor, 3D-detallar),
5. Integratsiya va sinov (line-following, obstacle-avoidance, pick-and-place mini-stansiya),
6. Ishlab chiqarishdagi qo'llanmalar (PLC interfeys g'oyalari, CAD/CAM, 3D-chop, texnik hujjatlashtirish).

Jihoz va dasturiy vositalar.

Arduino Uno / Nano va micro:bit kartalari, mos sensor/aktuator modullari; mobil robot shassilari; 3D-printer; Tinkercad/FreeCAD; multimeter va asboblarga to'plam.

Baholash vositalari.

Amaliy topshiriqlar rubrikasi: yig'ish-sozlash sifati, sxema to'g'riligi, kod ishlashi, xatoni aniqlash va tuzatish, xavfsizlikka rioya, hujjatlashtirish.

Kuzatuv varaqlari: jamoada rollarni taqsimlash, vaqtni boshqarish, muammoni bosqichma-bosqich yechish.

Portfel: kod versiyalari, sxemalar, video-hisobotlar.

Intervyu/so'rov: motivatsiya, RTga munosabat, o'z-o'zini baholash.

Tahlil. Rubrika natijalari bo'yicha deskriptiv tahlil, sifat ma'lumotlari bo'yicha tematik kodlash (motivatsiya, hamkorlik, texnik tafakkur, xavfsizlik madaniyati).

Natijalar.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfséries.com

20th September 2025

Amaliy kompetensiyalardagi o‘shish.

Rubrikalar bo‘yicha ko‘plab guruhlarda:

Yig‘ish-sozlash va nosozliklarni bartaraf etish tezlashdi;

Kod-sxema integratsiyasida kamroq xatolar kuzatildi;

Xavfsizlik protokollariga rioya qilish sezilarli yaxshilandi (ESD, PPE, quvvatni uzish tartibi).

Muammo yechish va hamkorlik.

O‘quvchilar muammoni kichik bo‘laklarga ajratish, test-nuqtalarni belgilash va gipotezalarni tekshirishni tezroq qo‘llay boshladi. Guruh ichida rollar (programmer, assembler, tester, dokumentator) tabiiy taqsimlandi.

Motivatsiya va “real ishlab chiqarish”ga bog‘lanish.

Robototexnika vazifalarining ko‘rinarli natija berishi motivatsiyani oshirdi. Mahalliy korxon vakili bilan uchrashuv va taqdimotlar “ish beruvchi ko‘zi bilan” qarashga yordam berdi.

Inklyuziya va ishtirokni kengaytirish.

Qizlar ishtiroki ortdi, ayniqsa dasturlash va dizayn bosqichlarida qizlarda faollik kuzatildi. O‘qituvchi yo‘riqlari va “juftlikda o‘qitish” usuli yangi boshlovchilarga yordam berdi.

Xulosa

Robototexnika kasb-hunar ta‘limida amaliy ko‘nikmalar — yig‘ish-sozlash, dasturlash, integratsiya, xavfsizlik va jamoaviy ishni kuchaytiruvchi kuchli vositadir. Aralash uslubga tayanuvchi ikki siklli dizayn-asoslangan tadqiqot yondashuvi robototexnika modulini real sharoitda iterativ takomillashtirishga imkon berdi. Natijalar robototexnikani milliy malaka talablari va ish beruvchi ehtiyojlari bilan bog‘lagan holda joriy etish zarurligini ko‘rsatadi.

International Conference on Modern Science and Scientific Studies

Hosted online from Madrid, Spain

Website: econfseries.com

20th September 2025

Adabiyotlar

1. Papert, S. (1980). *Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas*. New York: Basic Books.
2. Benitti, F. B. V. (2012). Exploring the educational potential of robotics in schools: A systematic review. *Computers & Education*, 58(3), 978–988.
3. Mubin, O., Stevens, C. J., Shahid, S., Al Mahmud, A., & Dong, J.-J. (2013). A review of the applicability of robots in education. *International Journal of Social Robotics*, 5(4), 475–492.
4. World Economic Forum. (2023). *The Future of Jobs Report 2023*. Geneva: WEF.
5. Imamova Sh.M. Methodology of Development of Programming Skills in Mathematical Systems in Students Based on Computer Simulation Trainers// NATURALISTA CAMPANO Volume 28 Issue 1, 2024, -pp. 551-557.
6. Imamova Shafolat Mahmudovna. A SIMULATION TRAINER'S EDUCATIONAL COMPETENCE IN THE PROCESS OF FORMING STUDENTS' PROFESSIONAL COMPETENCE// INTERNATIONAL JOURNAL ON INTEGRATED EDUCATION Volume 6, Issue 9, Sep- 2023 P.75-77.